

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. н. Красимир Тодоров Тодоров
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **доцент**
във Висшето училище по застраховане и финанси

по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“
професионално направление 3.7. Администрация и управление (Публично управление и образователни стратегии)

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 52 от 05.07.2022г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, като кандидат участва д-р Даниела Петрова Караангова от ВУЗФ, София

1. Общо представяне на получените материали

Предмет:

Със заповед № 374 от 10. 11.2022 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определен(а) за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност **доцент във ВУЗФ** по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление .7. Администрация и управление (Публично управление и образователни стратегии)

За участие в обявения конкурс са подали документи единствен кандидат:

д-р Даниела Петрова Караангова от ВУЗФ, София

Представеният от д-р Караангова комплект материали на хартиен/електорнен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва следните документи:

- Молба за допускане до конкурс
- Автобиография
- Копие от дипломата за доктор и приложения към нея
- Хабилизационен труд
- Две монографии и резюмета от тях
- Удостоверение за стаж

- Удостоверение за участие в научни проекти
- Справка за изпълнението на минималните национални изисквания
- Справка за оригиналните научни приноси

Кандидатът д-р Даниела Петрова Караангова е приложила общо 3 научни труда – основен хабилизационен труд и две монографии. Приемат се за рецензиране всичките три научни труда, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка

2. Кратки биографични данни на кандидата

Даниела Каарнгова притежава образование, съответстващо на обявения конкурс за доцент, при това изцяло придобито във Великобритания. Бакалавърска степен по Връзки с обществеността и комуникации от 2009 г. до 2012 г. от университета Solent в Саутхемптън. Магистърска степен по Мениджмънт и маркетинг от 2012 г. до 2013 г. от университета Bournemouth. Докторска степен по мениджмънт от 2015 г. до 2019 г. от университета в Саутхемптън. След придобиването на образователната и научна степен „доктор“, Даниела Каарнгова започва преподавателска и научна дейност във ВУЗФ. До момента тя покрива 6 преподавателски дисциплини, като за 3 години е изнесла 540 академични часа пред студенти от ВУЗФ.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Основният хабилизационен монографичен труд е озаглавен “The personality and organisational constructs of systems thinking”, представен в обем от 121 страници, разделен в пет глави. Целта на монографията е двуизмерна: На първо място, да предложи нова теория, свързана с факторите, влияещи върху способността на индивидите да мислят в системи. На второ място, да създаде теоретичен модел, илюстриращ профила на личността, съответстваща типология на организационната култура, която влияе върху системното мислене. Формулирани са 4 задачи: 1. Да провери дали има връзка между способността за системно мислене и личностния профил на индивидите чрез използване на модела на Big Five Personality. 2. Да провери дали организационната култура оказва влияние върху системното мислене. 3. Да определи кои типове организационна култура имат положително въздействие върху системите мислене и кое отрицателно, ако се открие връзка между двете. 4. Да определи кои измерения на личността имат положително въздействие върху системното мислене и които имат отрицателно такова. Спрямо съответните задачи са предложени 6 хипотези: 1. Невротизмът

има отрицателно влияние върху системното мислене, 2. Екстраверсията има положително въздействие върху системното мислене, 3. Откритостта има положително влияние върху системното мислене, 4. Приятността има положително влияние върху системното мислене, 5. Добросъвестността има отрицателно въздействие върху системното мислене и 6. Положителната организационна култура влияе положително върху системното мислене. Структурата на изследването е обхваната в три етапа. Първият етап от изследването включва критичен преглед на академичната литература. Вторият етап предлага идентифициране на подходяща методология за изпълнение на целите и задачите на изследването. Третият етап от изследователския проект представя резултатите от изследването, в следствие на тестваните хипотези. Като цяло, следва да се обобщи, че авторът е успял да постигне заложените цели на изследването. В резултат на това, монографичния труд предлага нова теория, свързана с факторите, влияещи върху способността на индивидите да мислят в системи, чрез идентифициране на личностните профили и вида организационна култура благоприятстващи системното мислене. Изводите от хабилитационния труд се основанат на данни от 353 въпросника, в които участват мениджъри от България и Великобритания, представители на три сектора - публичен, частен и нестопански, от общо деветнадесет индустрии. В хода на изложението са измерени връзките между мисленето в системи, личностните измерения и организационната култура, базирани на петфакторния модел на Goldberg и теорията за организационна култура на Pors. Резултатите от изследването показват, че само два от общо петте измерения на личността оказват влияние върху способността на индивидите да мислят в системи. Същевременно се доказва, че организационната култура оказва значително влияние върху мисленето в системи. Характера на мисленето – било то положително или отрицателно, зависи от вида на организационната култура на индивида.

Втората представена за рецензиране монография е със заглавие „Ролята на висшето образование за трансформацията на българската икономика“. Тя разглежда въпроса за ролята на висшето образование за интелигентния икономически растеж на България. Модернизирването на икономиката и обвързването ѝ с висшето образование и науката е въпрос, от съществено значение за всички развиващите се страни в Европа. Този въпрос е поставен с особена острота в светлината на КОВИД пандемията. В монографията се твърди, че последствията от нея са икономически, политически, социални дори и психологически, като същевременно, контролът, бюрокрацията, администрацията и намесата на държавата са придобили значителни размери. Монография е фокусирана в две направления. Първото разглежда влиянието на настоящата икономическа и политическа криза върху предприемаческите стартап компании в България. Второто се фокусира върху изготвянето на холистичен и системен анализ на

стратегии и политиките за постигане на икономическа трансформация от иновационен вид посредством развитие и увеличаване ролята в икономиката на висшето образование и науката. Структурта на монографията е обособена в пет компактни глави, уводна и заключителна част. Първа глава е посветена на характеристиките и особеностите на стартъп предприемаческите компании. Разгледани са и съответстващите им регионални екосистеми. Изяснени са факторите, влияещи на появата и ранното развитие на стартъп предприятията, в светлината на българската действителност, през призмата на пандемичната обстановка. Втора глава развива визията, стратегията, целите и човешкия капитал. Трета глава разглежда ролята на висшето образование за икономическото развитие и растеж. В четвърта глава е извършен анализ на съществуващите стратегии на България в областта на висшето образование, научноизследователската дейност и учените през целия живот, за да може в пета глава да се формулира концептуалния модел на автора. Съдържанието на монографията представя едно зряло познание на проблематиката, свързана със стратегическото развитие на България по отношение на създаване на интелигентна икономика като мост между предприемачеството и образователната среда. То е подкрепено с множество таблици и фигури, прегледно представени и обяснени. Литературните източници за многобройни и разнообразни.

Третата монография е озаглавена „Перспективи за реформиране на висшето образование в България“. Тя разглежда въпроса за профилирането на висшите училища в изследователски и образователни. Точно и ясно са формулирани изследователските въпроси и начинът, по който те са получили необходимия резултат. Намирам монографията като изключително актуална за дневния ред на висшето образование, както и от гледна точка на високото качество на респондентите на направените интервюта. Монографията представлява много интересен и научно обоснован начин на представяне, като същевременно оставя читателя сам да формира свое мнение върху проблематиката. Структурта на монографията е класическа, оформена в три основни глави, уводна и заключителна част. В първа глава е представена теоретичната част относно ролята на университетите в глобалния и интернационализиран свят, и организационна промяна в сектора на висшето образование. Във втора глава е оформена методологията на изследователската парадигма, философия и стратегия, както и приложените изследователски методи. В трета глава са представени резултатите от изследването, успоредно със съответния анализ и обобщения. Съдържанието на монографията е богато, формулировките са грижливо обмислени, авторът интерпретира успешно идеите и определенията на много класически и съвременни автори. Правят впечатление изключително интересните цитати на участниците в изследването. Използвани са 144 разнообразни литературни и ин-

тернет източници, което свидетелства за добросъвестността на автора при изследването на формулираната теза.

По отношение на приносите, бих открил по един основен в хабилитационния труд на д-р Караангова. Той се изразява в открояване на ново направление в теорията относно факторите определящи „мисленето в системи“, открояващо причините, влияещи на способността на индивидите да мислят в системи. Потвърждава се научно доказаната теза, че ръководителите, притежаващи този тип мислене, имат способността да се справят със сложни проблеми, реализирайки конкурентно предимство сред конкурентите си. Идентифицират се личностните фактори, имащи пряко влияние върху формирането на „мислене в системи“, както и дали характерът на тяхното влияние е положителен или отрицателен. Успоредно с това се идентифицира и видовете организационна култура, които стимулират или възпрепятстват формирането на „мислене в системи“ сред членовете на организацията и в частност сред средния и висшия мениджмънт.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Всяка една от представените публикации за конкурса за доцент считам, че са лично дело на кандидата. При техния преглед НЕ СА ОТКРИТИ доказателства и/или няма установени сигнали за нарушаване на авторски права на други изследователи към момента на изготвяне на рецензията. От предоставената справка за изпълнение на минималните национални изисквания ствава ясно, че те са покрити изцяло.

5. Критични забележки и препоръки

Като критична забележка бих открил липсата на статити, студии и научни доклади, които са характерни за измерването на капацитета на един научен работник.

Препоръчвам на кандидата да разшири периметъра на научните си интереси, да пренесе познанията си от проблематиката на висшето образование към приложения в икономическо направление, а от там и към стратегическо развитие на икономиката.

6. Лични впечатления

Познавам кандидатът за доцент Даниела Караангова, като колега-преподавател във ВУЗФ и имам пряко впечатление върху нейното научно творчество, включително като ре-

цензент на научните ѝ трудове. В нейното поведение съм успял да забележа качествено желание за научно израстване и потенциал, дължащ се на придобитото английско образование, наред със съответната изследователска методология. Не на последно място е налице научна зрялост на кандидата, като предпоставка за сигурен успех на академичното поприще.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от д-р Даниела Караангова отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ВУЗФ.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор'. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на д-р Даниела Караангова е несъмнена.

Постигнатите от кандидата за доцент резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на Правилника на ВУЗФ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на д-р Даниела Караангова на академичната длъжност 'доцент' във ВУЗФ по професионално направление 3.7. Администрация и управление (Публично управление и образователни стратегии).

20.11. 2022. г.

Рецензент:

проф. д.н. Красимир Годоров